

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrst po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvloč frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravljenštvo naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljenštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskárna“ telefon št. 85.

Preko nas na dnevni red!

„Politik“ v Pragi z našo zahtevo, da naj se jezikovno vprašanje, če naj se že sedaj reši, reši ne samo na severu, nego ob jednem tudi na jugu, ni prav nič zadovoljna. Njena dotična izvajanja pričujejo o nekaki indignaciji nad nami, ker se še vedno potegujemo, da naj se jezikovno vprašanje reši na celi črti, ter tako narodnostni prepriči zaduše povsod, in ne samo mej Čehi in Nemci. Ti indignaciji imamo prej kot ne tudi pripisati, da nam je podal praški list nekaj dobrih svetov, češ, da naj, ako hočemo v javnem življenju kaj pomeniti, pred vsem zatrema domače strankarske prepire — kakor da bi takih v Čehih ne bilo! — da naj smo solidarni, vsi za jednega in jeden za vse. Če se bo ta solidarnost dosegla, meni „Politik“ potem smejo Slovenci brez skrbi zreti v božnost! Mi sicer ne trdim, da nas je glasilo staročeške stranke s tem hotelo zavrniti na slovensko lastno moč, dasi bi se konečno dotična izvajanja tudi lahko tolmačila tako, da nam „Politik“ prodaja mnenje, da se bodo Slovenci le tedaj rešili, če se rešijo s svojo lastno močjo! Da si prisvojimo to modrost, nam ni treba romati do Prage; ravno tako nimamo posebnega povoda, da bi s hvaležnostjo kvitirali zgoraj omenjene dobre svetove o solidarnosti, in o zatrtju domačih prepirov. Kdor pozna razmere, mora priznati, da bi se pri nas ta solidarnost le tedaj dosegla, če bi hotela na rodno-napredna stranka popolnem abdicirati, ter Slovensko prepustiti najhujšemu in najgršemu ultramontanstvu. Za take svete se torej „Politiki“ lepo zahvaljujemo, kakor bi se prej kot ne ves češki narod prav lepo zahvalil nepoklicanim svetovalcem, ako bi ti od njega zahtevali, da naj se odpove naprednim idejam ter se slepo uda klerikalstvu in reakcionarstvu!

V stvari sami nas izvajanja „Politike“ tudi niso prepričala, da zavzemamo

napačno stališče. Praški list trdi sicer, da smo mi, ko smo kazali na to, kako se je jezikovno vprašanje do sedaj neprestano le parcijsko reševalo, zamenjavali na men z uspehom. To se pravi, namen je bil v istini ta, da naj bi se z delnim rešenjem jezikovnega vprašanja doseglo uničenje gotovih narodnostnih manjšin; ali uspeh je bil po mnjenju staročeškega glasila do sedaj še vedno nasproten temu namenu: manjšine, kojim v kvar se je delno rešenje jezikovnega vprašanja namenom dognalo, vsled tega niso bile uničene, nasprotovno, kmalu so se toli ojačile, da so državo prisilile h koraku naprej, to je h zopetni parcijski rešitvi jezikovnega vprašanja. Mi sicer tudi glede dosedanjih slučajev dvomimo, se li menen ni — če že ne do cela pa vsaj delno — pokril z uspehom, bodi si, da se tu ozremo na Ogrsko, ali pa tudi na Gališko; pa se vendar v tem pogledu s praškim listom ne bodemo spuščali v daljša pravdanja.

Prepričani pa smo, da je tako dvomljivo, ali bi se v zadnjem, to je v našem slučaju, menen z uspehom že pokril? „Politik“ nas tolaži s tem, da naj ne identifikujemo namena z uspehom, in da naj mirne krvi gledamo, kako naj se reši jezikovno vprašanje samo za Čeha, in ne ob jednem tudi za Jugoslovane. Namen take rešitve bi bil — vsaj pri državni upravi in pri Nemcih — ta, oslabiti Slovence; ker se pa do sedaj menen z uspehom še nikdar pokril ni, bode tudi v tem slučaju ravno tako. To se pravi: „Slovenci po sedanji parcijski rešitvi ne bodo osabili, pač pa se bodo ojačili ter vladu čez nekaj let prisilili, da kakor je to storila pri Poljakih in Čehih, tudi na jugu uspešno in definitivno reši jezikovno vprašanje. Da nam taka argumentacija praškega lista ne imponuje posebno, je umljivo, posebno tudi zategadelj ne, ker svojemu rodu ne želimo naloge, da bi bil „kunec za poskuse“, ki naj čaka leta in leta, dokler bi se tudi na njem ne pokazalo, da so nameni identificirani z uspehi!

Tudi se nam vidi, da je vse to, kar navaja „Politik“ več ali manj prazno govorjenje, nedostojno predmeta, za kogega se gre, in malenkostno z ozirom na važne čase, v katerih živimo. Po receptu praškega lista ne bodo reševali jezikovnega vprašanja na jugu! Razmere so pač take, da se to vprašanje, če naj se že reši na severu, z isto pravico more in mora rešiti tudi na jugu. Če se z jedno samo operacijo dasti ozdraviti dve rani, ne bilo bi posebno pametno, poslužiti se dveh operacij, kojih zadnja bi se uprizorila še leta tedaj, ko bi se prva že bila davno in z dobrim uspehom posrečila! Bolnik bi se za tako postopanje lepo zahvalil, in naj ima pri tem ob svoji strani še celo simpatije češkega naroda, v kolikor ga prebiva na Avstrijskem pod Anižo!

Mi ostajamo torej na svojem stališču, da naj se rešitev dožene tako v ondotnih deželah, kakor v južnih. Ta rešitev je za nas Slovence conditio sine qua non; Čehom bi pa tudi ne škodila, in zategadelj zahtevamo po vsi pravici od zastopnikov češkega naroda, da naj nam v tem težavnem trenotku pokažejo nekaj tiste solidarnosti, kojo „Politik“ slovenskim strankam priporoča, in koja mora tudi mej slovenskim narodi obstajati! Za dobre svete, koje nam daje „Politik“ se ji še jedenkrat prav toplo zahvalimo, da si se nam le čudno zdi, da je s temi sveti tičala za steno tedaj, ko se je slovanskemu svetu pred kratkim v zlati Pragi prav očividno kazalo, da tudi ondi ni solidarnosti mej strankami, in da je vsled tega moral propasti mož, ki spada mej najboljše, kar jih je kdaj sedelo na primatonskem praškem stolcu!

Sicer pa „Politik“ s svojim člankom pri nas doma ne bo ničesar dosegla, posebno ko vidimo, kako se onemogla „Edinstvo“ peha za njenimi stopali. Drugod pa bo le ta prej kot ne nam Slovencem nekaj vode skalila. Gotovo ni brez pomena, če tako vplivno glasilo očitno kaže, da mu je vse jedno, naj se li s češkim vprašanjem

rešijo tudi razmere na jugu, ali ne. Ta hladnost nasproti našemu vprašanju je toliko markantnejša, ker smemo opravičeno sklepati, da je „Politik“ več ali manj glasilo mogočne politične stranke — češkega veleposestva. Če je veliko češko posestvo v tem pogledu ravno tako hladno, potem se radovedni povprašujemo, kje naj se dobri vlađa, ki bi hotela ob jednem s češkim vprašanjem rešiti tudi naše vprašanje. Praškemu listu bi torej svetovali, da naj v bodoče previdejše postope. Na jedni strani naj se ne vtika v naše notranje zadeve, o kajih ne more imeti pravih pojmov, na drugo stran pa naj ravno v teh časih, ko morata češki in slovensko-hrvatski narod v vsakem ozirom gojiti najtesnejšo solidarnost, opušča vse, kar bi to solidarnost vtegnilo omajati!

Državni zbor.

(Predsedniško vprašanje in desnica. — Čehi, češki veleposestniki in slovanska zveza. — Krilata beseda generala Welsersheimba. — Predlogi in odgovori na interpelacije. — Razprava o vladni izjavi. — Policijska naredba iz leta 1854. — Zlute slutnje.)

Vprašanje o volitvi prvega podpredsednika se poostruje močno, in občna sodba je, da se ob njem desnica razbije. Čehi so žrtvovali Kramača in Ferjančiča, a v tretje se vsaj sedaj nečejo pokoriti Poljakom. Načelno ne ugovarjajo zahtevi, da naj se nemškim strankam dà zastopnik v predsedstvu, zahtevajo pa, da naj se celo predsedstvo novič voli. Na ta način bi Slovani dobili dostojo zastopstvo v predsedstvu, manjšina pa tudi.

Poljaki so odločeni voliti Pradeja, ker ga vlada podpira, in ker se vlade boje, Slovenci pa igrajo kakor po navadi tudi sedaj najzalostnejšo vlogo. Za to, da odstopi celo predsedstvo, niso, ker bi odstopil tudi nemški predsednik, dr. Fuchs, a ta je klerikal, in klerikalstvo je poslancem nad vse. Zato zagovarjajo misel, naj bi se mestu prvega podpredsednika prepustilo levici toda ne Pradeju, da pa bi Slovani ne bili brez

LISTEK.

Papeževa kletev.

Dvanajst let je Leo Taxil z najsmesnejšimi burkami vodil za nos najvišje kroge rimske katoliške cerkve. Izmišljal je bedaste povedi in dogodke iz pekla in iz framsionskih krogov, vstvaril je hudiča „Bitru“, pokazoval njegova in njegove stare matere pisma, „dokazoval“ zvezo vraga s framsioni in zaslužil ogromne svote. Kakor s hudičevim prebivalcem in gospodarjem je pa dopisoval tudi z nezmotljivim rimskim papežem, ki ga je posebno hvalil radi njegovih velikanskih zaslug za cerkev in za vero. Kako bi ne! Saj je Leo Taxil papežu obljudil orožje, s katerim gotovo uniči framsone in vse brezverce.

Ali glej! Neki dan pride Leo Taxil na shod, kjer je obljudil razodeli nove nezasišane tajnosti pekla in lože, in res — razodel je tajno, veliko tajno, katero so pač mnogi že davno uganili: Leo Taxil je javno potrdil, da je dvanajst let sleparil, da so bile vse njegove povedi same izmišljotine, da ni nikakega hudiča „Bitru“ niti njegove stare matere, da torej tudi framsioni nimajo zvez z njimi, da

so torej škofi in kardinali in na čelu jim nezmotljivi papež verjeli najbedastejše laži, da so se klerikalni časopisi, ki so — kakor ljubljanski „Slovenec“ — slastno razširjali največje njegove budalosti, kolosalno blamirali.

Udarec je bil hud. Vsakdo je mislil, da bodo klerikalci vse storili, da svet to neprijetno komedio čim prej pozabi. Ali „nezmotljivi“ ne more oprostiti, da se je vendar zmotil. Njegova kri je vzklopila, blamaža vesoljne klerikalne armade zahteva osveto — papež je Taxila proklet. In ta kletev je temeljita! Glasi se v slovenskem prevodu tako-le:

† † †

„V imenu vsegamogočega Boga Očeta, Sina in svetega Duha, svetih propisov in svete, neoskrunjene device Marije, Matere Božje, kakor tudi vseh nebeskih krepostej, angeljev, arhangeljev, tronov, sil, kerubov, serafov in vseh svetih patriarhov, prorokov in evangelistov, svetih nedolžnikov, ki so vzprisko božjega jagnjeta edini vredni, peti novi spev in tudi v imenu svetih mučenikov, svetih izpovedovalcev in vseh svetih ter vseh ostalih oči Boga izvoljenih:

„Mi izrekamo izobčenje in anatem proti temu zločincu, ki se imenuje Leo Taxil in odganjam ga od praga svete cerkve Božje.“

Naj ga prekolne Bog Oče, ki je vstvaril človeka! Naj ga prekolne Bog Sin, ki je trpel za ljudi! Naj ga prekolne sveti Duh, ki je prerojen po svetem krstu! Naj ga prekolne sveti križ, na katerega se je Kristus za naše zdravje povzpel in triumfoval nad svojimi sovražniki!

„Naj ga prekolne sveta in večna Devica Marija, Mati Božja! Naj ga prekolne sveti Mihael, zagovornik duš! Naj ga prekolne vsi angelji in arhangelji in vse nebeske čete!

„Naj ga sveti zbor patriarhov in prorokov prekolne! Naj ga sveti Ivan, ki je krstil Kristusa, prekolne! Naj ga sv. Peter, sv. Pavel in sv. Andrej, naj ga vsi apostolji in tudi vsi drugi učenci Kristovi in štirje evangeliisti, ki so s svojimi pridigami spreobrnili vesoljstvo, prekolnejo!

„Naj ga sveti in čudoviti zbor mučenikov in izpovedovalcev, ki so našli radi svojih dobrih del milost pred Bogom, prekolne!

„Naj ga sveti zbor devic prekolne, ki so prezirale svet za slavo božjo!

„Naj ga vsi svetniki prekolne, ki jih Bog ljubi od začetka sveta do konca stoletij!

„Naj ga prekolnejo nebesa in zemlja in vse v njih obsežene svete reči!

„Naj bude proklet povsod, kjerkoli se nahaja, v svoji hiši, na polju, na potu, na

stezah v puščavi in tudi, če stopi v kakšno cerkev.

„Naj bude proklet v življenju in v smrtni uri!

„Naj bude proklet v vseh njegovih dejanjih, ako bude pil in jedel; kadar bude gladen in žejen, ali kadar se bude postil; kadar bude spal, zaspaval ali bedel; kadar bude hodil ali stal, sedel ali se vlegel; kadar bude delal ali počival; kadar bude opravljal svoje naravne potrebe; kadar se bude slasti udajal ali krvavel iz ran!

„Naj bude proklet na vseh delih njegovega telesa!

„Naj bude proklet v vsem, kar sočinjava njegovo bitje, zunanje in notranje!

„Naj bude proklet na laseh in v možganh!

„Naj bude proklet v lobanji, v sencih, v čelu, v ušesih, v obrvih, v očeh, v licih, v nosu, v zobe, v ustnicah, v vratu, v ramah, v mesu, v rokah, v prstih, v prsah, v srcu, v želodcu, v črevih, v ledicah, v bedrih, v spolnih udih, v boku, v kolanih, v nogah, v nohtih.

„Naj bude proklet v vseh zvezah in pregibih njegovih udov!

„Od temena do podplata naj ga žre bolezni!

„Kristus, sin živega Boga naj ga prekolne v svoji vsegamogočnosti in v svojem veličanstvu!“

zastopnika, naj se drugi podpredsednik Lepel umakne.

Ne moremo verjeti, da bi se tu doseglo porazumlenje in se bo bržčas zgodilo tako, da bo izvoljen Prade, desnica pa bo razpadla.

V zadnjem času se je opetovano pisalo o ožji zvezi mej češkim klubom, češkimi veleposestniki in mej „Slovansko krščansko zvezo“. Čehi so tako ožjo zvezo pač poskušali doseči in mogoče je, da se ti trije klubi od slučaja do slučaja dogovore glede skupnega postopanja, ali že pri prvem posvetovanju se je pokazalo, da je trajna in resnična zveza mej njimi nemogoča.

V predvčerajnji seji domobranskega odseka se je primeril prizor, kateri je obudil veliko zanimanje. Domobrani minister grof Welsersheim je stopil k nekemu češkemu poslancu in mu rekel: Jaz bom do 15. marca na vsak način imel svoje rekrute. Če boste pa Vi po 15. marcu, ako odklonite rekrutno predlogo, še imeli parlamentarizem, to je drugo vprašanje.

Začetkom današnje seje je bilo podanih zopet več samostalnih predlogov in interpelacij. Izmej njih omenjam predlog, naj se premeni zakon z dne 19. septembra 1898 glede plač učiteljstva na učiteljskih in na vadnicah in interpelacijo glede afere Kareis-Piaget. Poslane Kareis je razglasil, da mu je minister Piaget rekel glede židovskega dekleta, ki ga neke redovnice skrivajo pred stariši, da „pri samostanskih vratih neha moč države“, dočim je to minister Piaget v poljskem klubu tajil. Interpelacija zahteva, da se ta stvar pojasni.

Zgodilo se je še nekaj. Ministra Hartel in Wittek sta odgovorila na nekatere interpelacije, seveda na najbolj nedolžne; na druge interpelacije bo pač še dolgo čakati odgovora.

V razpravo o vladni izjavi so posegli trije poslanci in ministrski predsednik.

Wolf je razglasil, da ne bo miru v državi, dokler se ne uveljavi nemški državni jezik in dejal, da se čedalje bolj udomačuje navada, odkrižati se političnih nadlog posredovanjem faktorja, katerega ni dovoljeno, vpletati v razprave. Rekel je: Pozove se ta ali oni parlamentarec, a njegov nazor velja potem za nazor celega naroda, in na taki podlagi se potem sklicujejo konference. S tem se krše parlamentarne pravice. Na tak način poklican poslanec ima ne samo pravico, nego dolžnost, reči: Moji volilci so me poslali v parlament, ne v avdijenčno dvoranu. Takemu vplivanju na parlament se je odločno upreti. Govornik se je potem izjavil, da je nemški binkoštni program maksimum tega, kar bi mogli Nemci koncedirati Slovanom.

Stransky je ožigosal, da so se nemške stranke izrekle proti otvoritvi debate o vladni izjavi. To je dokaz, da žele, naj bi se razmerje mej njimi in mej vlado ne pojasnilo. Toda bodi to razmerje kakršnokoli, Čehi peče 17. oktobra jim zadana rana

tako kakor prvi dan, in Čehi ne bodo mirovali, dokler za njim storjeno hudo delstvo ne dobe zadoščenja. Po svoji programatiški izjavi je vlada še nekaj storila, da pomiri narode. Potegovala se je za to, da bi bil Grabmayr v razpravi o njeni izjavi prvi dobil besedo. Grabmayr: To ni res! Stransky: To je res! Jaz imam dokazov za to, da je vlada se trudila, da bi prvi govoril zastopnik liberalnega veleposestva in sicer prav Grabmayr. Njegov govor je bil popolnoma tak, kakor da ga je vlada naročila. Od vlade popolnoma neodvisnemu človeku ni treba tako frivolno govoriti. Stransky je dejal, da je sedanja vlada samo nadaljevanje Claryevega ministrstva in drugači. Kritikoval je rezko njen program in ji napovedal najodločnejši boj.

Dr. Gregorec je obžaloval, da v ministrstvu nimajo Jugoslovani svojega zastopnika, in je pogrešal v vladnem programu izjave glede slovanskih manjšin na Štajerskem in na Koroškem. Zahteval je, da se sklene zakon o minoritetnih šolah in dejal, da bo potrebna premembra ustave.

Ministrski predsednik Körber je rekel, da po njegovi sodbi se da narodnostni boj med Nemci in Čehi poravnati, samo če opuste Čehi in Nemci mejsebojno nezaupnost. Vlada nima nikakih skrivnih namenov in se ji ni batil svitlobe.

Razprava se je na to pretrgala.

Pri nadaljevanju razprave o nujnem predlogu dr. Dvožaka, naj se razveljavi cevarska naredba z dne 20. aprila 1854, je govoril samo socialni demokrat Resel, ki je navedel mnogo zanimivih slučajev iz policijske prakse.

V tem, ko se je v zbornici debatiralo, se je v kuloirjih kaj pesimistično govorilo o položaju. Trdilo se je, da hoče vlada zasedanje zaključiti, ako se do ponedeljka ne dožene rekrutni zakon, in vladati zopet s paragafom 14.

Naši zavezniki.

S Štajerskega, 1. marca.

Vsa politična modrost spodnještajerskih klerikalnih politikov in njihovih trabantov je bila doslej koncentrirana v tem, da so se obesili za frake nemško-klerikalnim strankam in njihovim voditeljem. Človeka boli, če vidi, kako se obesajo po stenah slovenskih farovžev podobe „enega“ Luegerja, seveda poleg sv. Očeta. In vendar se je to godilo in se še godi. „Grazer Volksblatt“ in „Reichspost“ se najde poleg „Vaterlanda“ v vsakem župnišču na Slovenskem Štajerskem. Seveda „katoliški“ politiki so po nazorih naših mislecev že kot taki vsem narodom pravični, ergo tudi nam Slovencem morejo samo Luegerji in Karloni pomoči iz vseh stisk. Tudi kranjski krščanski socialisti se hodijo na Dunaj ogrevat za svoje „ideale“ k tistem poštenjaku Luegerju, ki Čehom prepoveduje, v njih lastni hiši med seboj rabiti materni jezik in jih za to kaznuje, ker tako menda veleva ius canonicum rimskej črnjakov, ki

so vsem narodom pravični. Seveda ti nemški Karloni rabijo za svojo modrost, katere med odkritosčnimi radikalnimi Nemci ne morejo prodati, tak material, kakršen so slovenski klerikalci. V štajerskem deželnem zboru nemški klerikalci za svoje zoper moderno šolo in zoper moderno izobrazbo ter zoper zdravo pamet naperjene predloge ne najdejo drugih podpiralcev kakor ravno slovenske poslance.

A da bi za ta sramotni tribut bili vsaj nekaj hvaležni ter podpirali najpravicevješa pri zadevanja slovenskih poslancev, ki so vendar do kože vsi katoliški, tega ti Karloni niso vajeni. Glasujejo za vsa društva (celo za Šumarko!), ki imajo izrecni namen, s silo izpodriniti Slovence iz domače koče, in jih podpirajo s parlamentarnimi sredstvi. Da bi slovenske šole nadzoroval Slovenec, in ne zagrizeni naši nasprotniki, ki hočejo iztrebiti slovenski jezik iz šol, to se vidi umevno celo nemškim birokratom in — križ božji! — socialnim demokratom, samo našim katoliškim zaveznikom Karlonovega kraja se zdi ta zahteva slovenskega katoliškega ljudstva.

„Eine Gefährdung der deutschen Interessen“. Ubogo slovensko ljudstvo s svojimi voditelji, in ž njihovimi „pošteno mislečimi“ zavezniki! — Sicer pa bo kmalu bolje! „Südsteirische Post“ namreč iz Gradca napoveduje, da bodo slovenski poslanci baje kmalu začeli o tej stvari premisljati, ali se še dalje priporoča, delati nemškim klerikalcem sramotno, protikulturno tlako in sprejemati za to — brce! Vsekakor velik napredek! Na vse zadnje napoveduje to bržkone g. Robič sam, in na vse zadnje se slovenski „vodični“ politiki na Štajerskem že zavežejo s socialnimi demokrati, ki so doslej prvi in jedini zagovarjali najvažnejšo kulturno in politično potrebo Slovenskega Štajerja nasproti nemškim katoliškim in nekatoliškim divjakom nasišnikom! Vsekakor pa smo skrajno radovedni, do kakih dalekosežnih sklepov pride naša officialna politika po dolgem treznom in vsestranski premišljenem premisljevanju. Upam, da vam, gospod urednik, o tem morem kmalu — morebiti še v tem letu! — več poročati!

D.

Krakovem, naj se uvede hišna preiskava v samostanu Felicijank, da se dožene, kje je vendar 14letna Mihalina Araten, katero so skrile redovnice očetu. Posvetovalna zbornica kazenskega sodišča pa je to odredbo zavrnila. Krakovsko višje deželno sodišče pri katerem se je državno pravdništvo protižilo, je potrdilo sklep posvetovalne zbornice. Torej se hišna preiskava ne bo vršila pri čestitih nunah, ki so ugrabile očetu hčer ter je vzlič vsem pritožbam nočjo vrniti! Končno je torej vendar-le imel Piaget prav, ko je dejal, da se ob samostanskih zidovih ustavi posvetna oblast.

Proti lex Heinze.

V literarnih in sploh umetniških krogih na Nemškem, kjer se je dvignilo malone že vse časopisje, se je začelo sedaj splošno protestno gibanje. Berolinski pisatelji ter obrazovalni umetniki so sklicani za jutri na veliki shod, na katerem bodo govorili Sudermann, Eberlein in H. Nissen. Odbor, v katerem so Theodor Mommsen, Reinhold Begas, Ernest pl. Wildenbruch in Maks Liebermann, izda te dni oklic Nemško umetniško društvo pod vodstvom Antona pl. Wernerja in berolinska literarna družba in berolinska akademija umetnosti stopita tudi v boj proti lex Heinze. Društvo „Berliner Presse“ je na svojem občnem zboru sklenilo resolucijo, v kateri izjavlja, da bode prizadela lex Heinze vsemu duševnemu in umetniškemu razvoju veliko škodo. Tudi v Monakovem in v drugih duševnih središčih se množajo protesti. Manjšina državnega zaborava začeti obstrukcijo, ako bi hotela večina pri tretjem čitanju sprejeti lex Heinze, ki naj zamori vso svobodo v pisateljevanju, slikanju in v kiparstvu.

Vojna v Južni Afriki.

V Londonu in Capstadtju so slavili te dni Angleži na uprav razbrzdjan način najnovije zmage Robertsa in Bullerja. Triumfiranje Angležev ne pozna nikakih mej in vse se trudi, da povzdigne in poveliča slavo angleških zmag v Južni Afriki čim najbolj. Listi, ki pišejo treznejše, svare zmanj občinstvo, naj ne pretirava, če da končna zmaga še ni zajamčena, in da bo treba še velikih denarnih in živiljenskih žrtev, predno bode vojne konec. A vse zmanj. Angleži so v svojem veselju blažni in pijani, hkrati pa ošabni in oblastni tako, kakor zna biti le Anglež. Nekateri listi zahtevajo, naj maršira Roberts sedaj na ravnost na Bloemfontein in Pretorijo ter naj se teh dveh mest polasti. Kakor bi bilo to igrača! Američanski general Miles je izjavil, da so Buri pod Cronjem prav na najsigajnejši način dokazali, kako izvrstni vojaki so, kajti dejstvo, da se je moglo 3000 Burov tako dolgo in tako uspešno braniti 50.000 Angležem, kaže, kaj vse še čaka angleške čete. Roberts je izgubil v dneh od 14. do 19. februarja nič manj kot 77 častnikov ter 1185 mož. Tako se je znal braniti Cronje! Buri se zbirajo sedaj pod Joubertom menda pred Winburgom, kjer je sedaj vladala republike Oranje. Iz Bloemfontein

Dalje v prilogi.

Popredpustna.

Prepust in pust sta minula in napočil je post, ki je prav za prav pust. Konč je burk, razven tistih, ki so pisane. Sicer je bilo tudi v pustu vse pisano burk, a te se nam samo še „gor pehajo“. Neki slovenski visokošolec se je — čuje, pomislite, strmite — na Dunaji, ob belem dnevu, sredi praterja, vprsto obilne množice na ves glas — zasmijal. Prestrašena množica ga je imela za navadnega, poučnega norca in toliko, da niso redarji storili korakov, kakršne v podobnem slučaju store. Neki njegov znanec ga je z oni kraj pota opazil, krenil, stopil do njega in ga vprašal zakaj se je tako glasno impertinentno zasmijal. In oni je odgovoril: Neki dovtip iz „Fliegende Blätter“ se mi je „gor pahnit“. Ta znanec pak je bil filozof in teolog zato je onemu visokošolcu tudi odgovoril: „Poglej, da smo ljudje vendar le na boljšem; nam se zavžita jed samo „gor peha“ in mi se ob to samo spomnimo, da smo nekaj jedli ali pili. Govedo pa, kakor nam je pravil rajni Konšek (Bog mu daj nebesa), ima poleg „gor pehanja“ še tudi to slabost, da mora prežekovati.“

Tisti filozof in teolog je bil nekoč moj prijatelj. Zdaj pa mislim, da je boljše zame in za občinstvo, najboljše pa seveda zanj,

da z menoj ne občuje več. Žal mi ni zanj. Prijatelj, ki je zmožen prijateljstvo zatajiti, sploh ni bil nikdar prijatelj. Žal mi je samo, ko nikdar več ne pride k meni. Rad bi namreč z njim govoril o govedini. Res je sicer malo neumestno govoriti v tem času o govedini in bi bilo umestnejše govoriti o morskih pajkih, ali morje nam ni tako blizu kakor govedina.

Jaz bi mu namreč rad tole povedal: Govedo mora želodčno pogretino prežvekovati in prežvečiti, ali je za to z dvema parkljema odškodovan. In dva parklja! Pomisli, moj nekdanji prijatelj, ti si filozof in teolog, zakupnik dveh prvih in največjih ved, kako je dobro s filozofijo strašiti človeštvo, s teologijo Boga. In dva parklja! Kadar se govedo prestopa, razpreta se dva parklja, dobita duška in sta za vse čase zavarovana pred kurjimi očesi. In koliko ljudi ima kurje oči! Med živalimi pa sploh enoparklježev ni, ker se v tistem hipu, ko bi imeli biti enoparklježi, že izpremene v kopitovce. To so konji, osli, eksotične zebre itd. Nič in tako dalje! Pegazov sem pozabil. Pegazi samo v službi pesnikov niso časih druzega, kot zvrgli osli. Posel in osel se rimata in sta si časih morda baš zbor tega bližnega.

Da, in pegazi so tudi kopitovci ali kopitarji, če rabimo Prešernov izraz. Celo

podkovani so nekateri posebno s poljudno slovenščino, da nas ušesa bole, ko čujemo njih podkove mesto prsnih glasov. Sicer pa se v živalstvo ne vtikam. To spada v področje Erjavčeve, oziroma je spadalo, ker te zlate duše ni več. Pardon! Če je Konšek v nebesih, kar je zaslужil, zaslужil je tudi Erjavec, da vsaj po duši še živi, vsekakor v nebesih, ker samo v nebesih je živiljenje, a v postnem živiljenju — smrt. Pa če se zvrže Pegaz tako daleč, da se da podkovati, ni, da bi se ravno čudil. Saj se tudi pri bikih in volih dobodo kujavci, to so taki ki nosijo en sam rog in še tega krajnjavega in često tudi topega.

Vse to bi jaz povedal svojemu razprijatelju in morda še kaj več. Na primer: Škofu se je tudi „gor pahnila“ misel, da se mora „Narod“ prepovedati. Njegova tvrdka bo toliko časa „Narod“ prepovedovala, da bo morda — narod res prenehal. Jaz sem samo radoveden, kaj bomo potlej, kadar nas več ne bo. V katoliško tiskarno bom kmalu kdaj stekel in si naročil take-le posnetnice:

NOVLJAN
KATOLIČAN

teina so preneli ves vladni aparat v Winburg, ki je močno utrjen. Na prelaze v Zmajevih gorah pa je postal Joubert 6000 Burov, ki bodo zabranjali prehod Angležev v Transvaal. Pred Bloemfonteinom stoji že 7000 Burov, s katerimi so prišle predstraže Robertsove armade že v dotiku. Angleži pošljajo takoj že 10.000 prostovoljev v Južno Afriko, pozneje pa vsekakor že 40.000 mož. Tako je povedal vojni minister v zbornici. Vojni proračun za l. 1900/1901 znaša 61,499.400 funтов pri 430.000 vojakih. Lani je znašal vojni proračun le 20.617.200 funтов pri 184.853 vojakih. „Times“ javlja, da ni neverjetno, da se bodo Buri sami razšli ter se umaknili v svoje farme, kar je pač le želja Angležev. Buri imajo že celo vrsto izvrstnih pozicij za seboj. Predno vzamejo Angleži vse te, se more zgorditi že marsikaj. Morda se vendar začno kaka posredovanja in pogajanja. Sedaj nato Angleži še ne misijo ter zavračajo osorno vsak poskus, narediti vojni konec.

Dopisi.

Iz Gojzda nad Kamnikom 1. marca. Dragi čitatelji se boste morda že spominjali onih stvari, katere so bile čitati pred par meseci iz naše gorske župnije, kako namreč tukajšnji božji namestnik deli svoje milosti. Misli sem, da si bo mož premisli in jenjal vganjati svoje burke ali žal, to se ni zgodilo. Neke nedelje prinesel je s seboj neko črno knjigo da jo porabi za zaničevanje sosedov, rekoč: Kar sem objubil to tudi storim danes javno in sicer zapišem v to črno knjigo Mežnarjevega Jože (to je sin onega Mežnarja, katerega je pred nekaj meseci suval in po tleh valjal, tako da so se možu nekoliko pretresli možgani). —

Nedeljo pozneje suval ga je očito pred vsem ljudstvom po cerkvi; kasneje je upil raz leco, da on prepoveduje moškim in ženskam, posebno fantom in dekletem, hoditi skupej v cerkev, in če to še enkrat zapazi imenoval bo dotičnika s popolnim imenom raz leco, dalje, da ne smejo fantje več nositi peres za klobuki, in ako bo zapazil še pri katerem, mu jih bo izpulil. Na to se je nekdo oglasil pod zvonikom na pol glasno, da to ne bo šlo! Pridirjal je raz leco nad njega. Kaj se je zgodilo, povem drugi pot. Torej tacega Kristusovega namestnika imamo! Ne jedne nedelje nimajo ljudje, kateri ne tropijo v njegov rog, v cerkvi miru, sicer pa dela, kar se mu ljubi. Enkrat ni bilo ne pridige pri maši, ne nauka popoludne! Res čudne protekcije mora imeti to človeče pri škofu, da gleda škof tacega razgrajača v vasi, kjer so bili ljudje poprej tako mirni, sedaj se pa smrtno sovražijo! Toda, dragi čitatelji, ali mislite, da je to že vse? Da se škofu dopadajo taki ljudje, to nam je znano, ali da c. kr. oblast gleda to kar ta far počenja, to je nečuveno.

Pred kratkim je razkopaval pokopališče. Sreča da se ljudje niso okužili. Pre-našali so mrtvece in odpirali rake v katerih je bilo polno smrdljivega mesa in neke vlečljive smrdljive mase itd. To je grozno! In za vsa ta čudna dejanja oznanil je far, da bo faranom računal le po 5 gld. na dan za svoj trud!

Pri nas niso bili mrtveci malo na kakem prostoru 4 čevlje globoko zakopani. Sedaj pa je pustil še zemljo odmetati raz njih. Ne vem kaj bo, ko pride vročina. To mora nastati smrad, da bo groza.

Iz Zgornje Savinske doline, 28. februarja. Pod tem naslovom se je v „Slovenskem Gospodarju“ oglasil neki dopisnik, kateri se pritožuje, da se povsod krščansko-socialno življenje bolj razvita, kakor ravno v Zgornji Savinjski dolini. — Bržkone je temu dopisovalcu dolgčas, da nima iste prilike, kakor jo imajo Hauptman, Rudolf, Lavrenčič itd. na Kranjskem. Ni mu zadost, da imamo v Zgornji Savinjski dolini vsled konsumnega društva ali trgovske zadruge v Rečici obilo prepira, on bi rad imel še druge krščansko-socialne prepire.

Radovedni smo, kaj bi dopisovalec „Slovenskega Gospodarja“ rekel, če bi mi mimogrede pojasnili delovanje nekaterih krščansko-socialnih mož, na primer nekaterih kaplančkov, kateri ne pridejo v treznost, in katerim se predbaciva, da mladina za njimi kliče „...“, in da bi popisovali zgodovino nekaterih gospodov župnikov, katerim je prepovedano imeti gotove kuha-

rice, in katere vkljub višji prepovedi svojim ljubljenkam posestva kupujejo, in slednjič o otrocih, o katerih se govorí, da je ta ali oni popolnoma podoben gospodu župniku

Mislimo, da je boljše, da se takozvano krščansko-socialno življenje ne začne še bolj gibati, kajti gorje bi bilo naši mladini. Ne govorimo tukaj samo o naši dolini, temveč tudi o sosednjih, kjer je obnašanje in postopanje nekaterih blagoslovljenih pod vso kritiko. Mi vemo, da bodo te vrstice razburile nekaj že itak na skok pripravljenih krščansko-socialnih kaplančkov, a ne moremo za to, ker dohaja čas, ko bomo morali pričeti, pometati tudi pri nas, ako hočemo, da ne bode nesnaga iz farovžev jednaka nesnagi iz okuženih fužinskih krajev preplavila našo dosedaj čisto dolino. Kakor se gospodje kaplančki šopirijo in kakor oni delujejo proti narodnemu izobraženju, tako bodo morali tudi mi začeti postopati in vsakemu takemu kleriku, kakor jih imamo mi na rovašu, postaviti alternativo, „da mirno, brez pohujšanja izpoljuje svojo dolnost; ali pa da bodo prihodnjič donašali utemeljevane in dokazane fakte o njihovem delovanju. Kakor razvidimo iz razburjenosti nasproti naročnikom „Slovenskega Naroda“, pričakovati nam je, da bodo v kratkem imeli na Štajerskem isti boj, kakor ga imajo pristni narodnjaki na Kranjskem.

Slednjič rečemo gospodom kaplanom in župnikom, kateri se toliko brigajo za krščansko-socialno življenje, da naj se spominjajo pregovora: „Kdor ima na glavi maslo, naj ne hodi na solnce“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3 marca.

Osebna vest. Gospod dr. Ivan Orel v Ljubljani je napravil na Dunaju profesorski izpit iz zemljepisa in zgodovine s slovenskim in nemškim učnim jezikom.

— Pravnega praktikanta g. Josipa Levpuščeka je tržaško vijesodno predsedstvo imenovalo avskultantom.

Ljubljanske občinske volitve. Izjava „Slovenčeva“, da se katoliška stranka letos ne udeleži občinskih volitev, je obudila občo veselost. Vse se je smejalo navnosti klerikalnih gospodov, ki misijo da bodo s to izjavo napredne volilice zazibali v brezbržnost in nedelavnost, v tem ko se njihovi plačani agitatorji že prav pridno pripravljajo na volilni boj. Morda nataknjejo klerikalci letos zopet krinko „obrtniške stranke“, kakor že večkrat, dasi jim taka krinka doslej nikdar pomagala ni. V četrtek so imeli klerikalni agitatorji že nekak shodek pri Grajšarju. Povabili so kacih 50 volilcev, a prišlo jih je samo 5 ali 6, tako da so morali že po drugih gostilnah loviti somišlenike, da jih je bilo vsaj majhno omizje. Potem so se temeljito posvetovali in še temeljitejše pili. Ali bo plačala Mica Kovačeva?

Porotna obravnavna. Vipavski dekan Erjavec toži g. dr. Tavčarja zaradi napisa iz Vipave, ki ga je priobčil naš list, in v katerem se je samo namignilo, da so se nekdaj v vipavskem župnišču godile po hujšljive reči. Toženi g. dr. Tavčar je prisilen nastopiti dokaz resnice in bo zategadelj pri razpravi, ako povabljeni prične bodo zadostovale, predlagal, da naj se v pojasnjene tedanjih vipavskih razmer zasliši še druga daljša vrsta prič iz Vipave in tudi iz Trsta.

— „Gorica“ piše: Med „Edinostjo“ in „Slov. Narodom“ se je unel hud peresni boj, ki se čim dalje razširja. Mi nimamo nikakega povoda, da bi se vtikal v ta prepir, konstatirati pa moramo, da hoče biti tržaška „Edinost“, naj velja kar hoče, nadzorovalka vseh slovenskih časnikov ter stati visoko nad strankami. Kako žalostno pa igrat vlogo, pokaže se o vsaki priliki. Gorica je prav blizu Trsta, kljub temu pa pozna „Edinost“ naše razmere približno toliko kot, recimo, celjska „Domovina“. Kljub vsemu temu pa se ne prenehoma meša v naš razpor. Včasih pogovorili sama, potem pusti zopet zakričati kakemu istrskemu „duhovniku“: „svetje lumen“, za spremembo pa je moral te dni nastopiti s svojimi tiradami nek Podslapinsky. Vsa ta šara pa je napisana vedno le v prilog našim domaćim nasprotnikom, kateri so ji vzor rodoljubi, med tem, ko našo stranko natoluje na vse možne načine seveda pod krinko — nepristranosti. Mi torej nujno svetujemo ljubi „Edinosti“, da naj blagovoli pometati tržaški gnoj in naj se nikari toliko ne vtika v goriški razkol,

ki jo prav za prav sila malo briga.“ — Vsekakar je tu zapisano, velja tudi o vedenju „Edinosti“ nasproti napredni narodni strani ki na Kranjskem!

— **Slovensko gledališče.** Sinoči so igrali po pretekli jednega leta vdrugic Ganglovega „Sina“. Avtor je svojo dramo nekoliko opilil, (glej „Slovensko knjižnico“ zadnji snopič!) tako da je sedaj to in ono motiviranje in razvito naravnejše, ter da je ves „Sin“ zrelejše delo kakor je bil lani. Seveda pa se zdi marsikom že vedno vse dejanje neverjetno, nenaravno in osebe, zlasti pa „sin“, Ciril, se zdé nenormalne. Toda med docela normalnimi ljudmi se sploh ne vrše drame, zlasti pa ne tako strašne tragedije. Izvor vsega v „Sinu“ je iskati v resnično abnormalno strastni ljubezni Cirila Slemenca do Slakove Marice. Radi te besne ljubezni, ki ni našla utehe, postane Ciril zapeljivec, tat in morilec. Mi ne dvomimo, da je možno, da se včasih kaj takega zgodi, in da se dobé na svetu Cirili, vendar pa je tudi resnica, da bi se v realnem življenju vsa aféra bržas in skoraj gotovo razvozljala brez najmanjšega groma in bliska. Ganglovega Cirila je blazno, a skrivoma zaljubljen v Slakovo Marico; snubil bi jo, ako bi si mogel ustanoviti samostojno trgovino. Ker pa mu oče, ki je Slakov najboljši prijatelj, ne more dati denarja, beži s svojo tajno ljubezijo, katere ne sluti nihče, niti Marica, na Dunaj. Tam se seznamo do dobra s komptopristarko Heleno Trdinovo, s katero služi skupaj, a pod izmišljenim imenom Artur Neuberg, v trgovini Adler & Comp. Iz znanstva se izcimi pri Heleni ljubezen, pri Cirilu pa le strast, s katero bi rad udušil svojo neugasljivo ljubezen do Marice. Zaman Vsa sreča, katero mu naklana Helena leta in leta, mu ne umori spomina na Maričine globoke oči. Postal je celo oče sinčka . . . toda zaman se je trudil, da bi ob sinu razvnel srce do Helene. In peklo ga je strašno v bližini nje in otroka, ki sta mu bila vse, a vendar nič. Končno je sklenil, da pobegne stran, v tujino, daleč kam, kjer ga ne pozna nihče. In v silnem razburjenju je segel v blagajno, ukradel 10.000 gld. ter pobegnil. In Artur Neuberg (Ciril Slemenec) je bežal, bežal in pribrežal domov, na Slovensko. Tu se začne vršiti tragedija . . . V realnem življenju bi — kakor rečeno — te tragedije ne bilo, kajti Ciril, Slakov komši, bi bil Marico snubil, jo gotovoobil — saj takrat še ni ljubila Metoda! — ter si z njeno doto — saj je bila zelo bogata! — ustanovil lastno trgovino. Ali pa bi — to je še verjetnejše — postal Slakov kompanjon, da bi si nast in zet v Radovici ne delala konkurenco. Tako bi se bila aféra rešila naravnejše, normalnejše, zato pa brez — dramatičnosti. No, „Sinu“ ni možno odrekati, da ima sila pretresljive, dramatično efektne prizore, prav dobro tehniko in krasen jezik. Efekta je celo preveč in morda na škodo drami. Da davi Ciril kar štiri ljudi zapored, dela jako brutalen in zoperi vtisk; in tista vedno in vedno se ponavljača molitev Helene k Bogu, Materi Božji ter njena opetovana zamaknjenost v materinskih čutih napravljenata uprav teatralski, neiskren, komedijaški včinek. Povest dr. Trdine v I. dejanju je nepotrebna, ker bi zadoščala dva stavka in ker morajo Slakovi in Slemenčevi itak že davno vedeti, kako in kaj je s Heleno in z bratom. Tudi tista ljubavna scena med Metodom in Maricom je predolga, precej šablonika in bi je bilo polovico prav dovelj. I. t. d. A to so malenkosti, ki se dajo s par črtami v režijski knjigi izlahka odpraviti. „Sin“ je pristen, karakterističen, ne-pokvarjen plod Ganglove muze, in pravica kritika mu mora priznati mnogo dramatičnega talenta ter veliko spretnost v kompoziciji in razvrstitvi dejanja. Nadejam se zato, da spiše g. Gangl še kaj jednacega ali celo boljšega kakor je „Sin“. Igralo se je sinoči pred malone praznimi ložami, a zato vendarle vseskozi izvrstno. Igralci so se vsi potrudili za svoje vloge. Izborni Ciril je bil g. rež. Inemann, kateremu podaja prav ta uloga mnogo prilike, da razvije vso svojo veliko igralsko umetnost. Občudovali smo ga od prvega pojava do strašnega poslednjega hipa, ko blazne ob krsti svojega oceta. G. rež. Inemann je v istini umetnik, kakoršenega v naši drami ne moremo pogrešati. Izvrstna Helena je bila gospa Danilova, ta velenadarjena in misleča naša igralka-prvakinja. Igrala je, da smo bili pretreseni in presunjeni do dna duše. Gotovo je g. Danilova v vseh ulogah, ki spadajo v njeno področje, vedno

prav dobra, a Helena je menda njena najizvrstnejša uloga. O drugih igralcih ne bomo pisali obširnejše. Prav vrlo je pogodila poredno Tako gospa Polakova, takisto sta bila g. Deyl (dr. Trdina) in g. Danilo, docela na svojem mestu, ter sta lepo karakterizirala, g. Houša kot Slak je prav realističen tip, ki nam je jako ugaljal, gdč. Vračko bi bila izvrstna, če bi znala vokalizirati ter bi ne zahajala vedno v — otročje tone, g. Verovšek je bil v nekaterih prizorih prav srečen, gdč. Ogrinčeva se je zopet enkrat žrtvovala, a dobro rešila nevhaležno nalogu, končno pa naj pohvalimo še g. Polaška in gospo Houšovo, ki sta storila kar je možno. „Sinu“ se je viharno ploskal, tako da je bil tudi letos moralni vspreh popoln. Jako pa obžalujemo, da kaže naše občinstvo — predvsem inteligenco — tako malo smisla za izvirne drame ter da ne daje našim avtorjem s svojim — rekli bi skoraj demonstrativnim — izostajanjem od resnih domačih iger prav nobene vspodbuje! Tako ne pridevemo seveda nikamor. — e —

— Umrl je na Rakeku gosp. nadučitelj Ivan Poženel, zaslužen pedagog in vrl narodnjak, v starosti 59 let. Lahka mu zemljica!

— **Poštné zadeve.** Dne 23. in 24. t. m. se je vršila pri trgovinskem ministrstvu na Dunaju enketa o reorganizaciji deželnih pošt. Enketa je imela nalogo vzeti v pretres in stalno urediti načrt zakona o premembi razmer c. kr. poštarjev pri poštnih uradih I. in II. vrste. Na povabilo trgovinskega ministrstva so se posvetovanja udeležili c. kr. poštarji: J. Baar (Třebon), O. Hoppe (Gumpoldskirchen), A. Schrey (Jesenice), Fr. Pühl (Bürgstein) in J. Lux (Pottendorf). Akoravno pomeni novi načrt v marsičem izboljšanje sedanjih razmer tega stanu, vendar v gmotnem oziru nikakor ne zadošča željam c. kr. poštarjev. Navzočni c. kr. poštarji so vsled tega sklenili, da naj se napovedani shod c. kr. poštarjev in poštnih odpraviteljev vrši dne 6. marca t. l. v ljudski dvorani mestne hiše na Dunaju. Deželne poštne uslužbence iz Kranjske in Primorske bodo na tem shodu zastopala c. kr. poštarja A. Vodopivec (Postojina) in J. Grego (Piran) ter poštni odpravitelj A. Jurkič (Rakek).

— Iz Litije se nam piše: „Slovenski List“ od 24. februarja t. l. je objavil nesramno notico o „skrajno nestrpnom sodnem adjunktu K. Zottmannu“, češ, da on v Litiji ruje proti družbi sv. Cirila in Metoda. Na ta neosnovani napad pozivljamo podpisani podružnično načelnštvo v Litiji, da resnici na ljubo izjavi, v koliko se strijna gorenja notica z resnico. Prepričani smo, da se je takozvano ruvanje gosp. adjunkta tikalo vse drugih reči, dasi je bila imenovana vmes tudi družba sv. Cirila in Metoda. Več Litjanov.

— **Pustni dan** se je tudi v Šmartnem pri Litiji „slovesno“ obhajal in to vkljub vsem grožnjem „Slovenca“ in „Domoljuba“, vkljub vsemu zabičevanju, da „ne v maškar“ in celo v klub fermanu slovenskega župana Cofka, katerega je občinski sluga v nedeljo po maši razglasil pred občinsko pisarno in v katerem je bilo rečeno, da ne sme noben gostilničar brez „licenca“ imeti godbe. Še tisti so bili dobre volje, katerim je dekan Lavrenčič najbolj puščal, ko je zidal cerkev. Gostilničarji so imeli vsi godbo, če pa so imeli vsi licenco, to ve najbolje modrijan vseh modrijanov oča Cofek. „Maškar“ je bilo vse polno. In, glejte, največ so bili sinovi in hčere zagrizenih klerikalcev. Pa kaj to! Glavno je, da je nastal nepopisen šum, vrišč in smeh in da je vse skupaj letelo, ko je nekdo v blatni „karjoli“ pripeljal dolgo, kakor veliki petek suho gospo sila redkih zob, ki je držala v rokah veliko odprto „marelo“, podžupanje po domače Jurmanco, katere mož ne gre izpod strehe, če nima v žepu „Slovenca“ ali „Domoljuba“. Takšni so uspehi zabičavanja klerikalnih listov in pripovedovanju o „svetem letu“. To mora imeti veselje naš občinski glavar Cofek. Škoda, da ga niso na pustni torek slovesno proglašili za občinskega pašo. Potrebne konjske repe bi bili lahko odstrigli njegovim Arabcem.

— **Suspendiran notar.** Notar v Ptiju Karol Filaferro je suspendiran. Ker je nemški nacionalec, so ga dolgo časa na vse načine umivali, a ni se posrečilo, ga oprati. Slovenca bi bili v takem slučaju že davno obesili.

Razstava krojaškega strokovnega tečaja. Kakor smo že omenili, bodo jutri v nedeljo 4. t. m. od 9—12. ure dopoldne in od 1—5. ure popoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“ razstavljene vse konstrukcije in risbe, katere so udeleženci tega tečaja napravili tekom štirih tednov. Strokovni učitelj c. kr. teh. obrt. muzeja g. M. Kunc razvrstil je risalne predmete, oziroma uporabljeno učno metodo tako, da utegne vpogled zanimati celo nestrokovanjaka. Vstop k razstavi dopuščen je vsakomur brezplačno.

Volitev župana celjske okolice se je vršila te dni in je bil zopet izvoljen veleposestnik gospod Matevž Glinšek v Gornji Hudinji.

„Zveza društev za promet, rejo in zavarovanje živine“ je za Goriško snaval deželnim poslanec gosp. župnik Grča, ali ministrstvo je ni odobrilo, ker smatra „Zvezzo“ za nekako zavarovalnico in ker mu sploh ne ugaja ustroj živinskih zavarovalnic, ki jih je na Goriškem vstvaril g. Grča in glede katerih smo tudi mi že davno izrekli, da ne bodo uspevale, ker niso zasnovane na pravi podlagi.

Zaloga soli. Dne 1. t. m. otvorila se je na tukajšnjem državnem kolodvoru c. kr. zaloga in prodaja soli. Cene so nastopne: in sicer za 100 kg morske soli brez vreče pri tehtnici 18 kron 80 vin., v skladišču, če stranka sama vreče da 18 K 84 v., v vagonu, če stranka sama vreče da 18 K 86 v., v skladišču z vrečami vred 19 K 26 v., v vagonu z vrečami vred 19 K 38 v.; za 100 kg živinske soli brez vreče pri tehtnici 10 K, v skladišču, če stranka sama vreče da 10 K 4 v., v vagonu, če stranka sama vreče da 10 K 6 v., v skladišču z vrečami vred 10 K 46 v. v vagonu z vrečami vred 10 K 48 v. Od daja se najmanj jedna vreča po 50 kg. Naročila naslovljati je na c. kr. zalogu in prodajo soli v Ljubljani (državni kolodvor) koder se dajo tudi vsakoja pojasnila.

Cigan Held po zadnji obsodbi. Iz Novega mesta se nam piše: Ravnokar sem Vam brzjavil, da bo jutri 3. t. m. ob polu 7. uri zjutraj obešen cigan Held, ki je našemu sodišču, višemu v Gradcu in najvišemu sodišču na Dunaju, vsled svoje prefraganosti, dal toliko posla, kakor menda doslej v celi Avstriji še noben na smrt obsojeni morilec. Ker je postal novomeški okraj po odhodu okrajnega glavarja viteza Schwarza, ki je ciganske druhali neusmiljeno preganjal — pravi eldorado, in so se poleg domačih še cigani iz kamniškega in postojnskega glavarstva ter sosedne Hrvaške pri nas shajali in ubogega kmeta z ropom in krajo strahovali, je bilo potrebno, da se je statuiral nekak eksempl. Novi dunajski krvnik Lang je dospel danes do poludne s svojima pomočnikoma semkaj in šel takoj na delo — postavljanje vešal. Mož je krepak, pa ne tako visok in robusten, kakor pokojni Sellinger, ki je bil že jedenkrat radi cigana tukaj, pa se je moral vrniti, ne da bi bil kaj opravil, ker je navihani Held, kakor obče znano, sodišče „ociganil“. Poznejša smrt Sellingerja je provzročila pri Heldu toliko veselja, da si je, zvedsi njegovo smrt, zadovoljno roke mel rekoč: „No i hob ihm doch an's auffi g'spielt. Er hot doch müssen früher in's Gros beissen ols i.“ Cigan se je ves čas po zadnji obsodbi vedel skrajno surovo in arrogantno. Tako po obsodbi je izjavil: „Saj se bom še danes sam obesil“. In proti občinstvu obrnen: „Hudiči, le naglejte se me, da boste vsaj siti“. Ker ni mogel svoje oblube — da se sam obesi — izvršiti, prosil je sojetnika, ki je semtretja v mesto na delo šel, da mu naj preskrbi „samo šest strun iz konjskega repa“. Tudi teh ni dobil, ker bi se bil potem gotovo sam obesil. Navihan, kakor je bil in kakor so pazniki rekli „z vsemi žavbami namazan“, simularil je jedenkrat bolezen, češ, da kri pljuje. No, hudega ni bilo nič — prebodel si je čeljusti in nato „kri pljuval“. Dejanski menil se je pa svojih okov oprostiti in v jetniško bolnico priti, od ondot jo pa — za svojo ljubico popihati na Ogrsko. Saj pomagačev bi imel dovelj. Cigani so časih sodiščno jetnišnico kar oblegali in se s ciganom v svojem „halopinč“-jeziku posmenkovali. Iz ciganove kletke vidi se na cesto in je že zadnji čas, da se bo okrožno sodišče preselilo v varnejšo novo justično poslopje, ker iz te jetnišnice jih je že nekaj nevarnih ptičkov popihalo. Ko je neki sojetnik v mestu zvedel, da ni cesar Held

pomilostil, pokazal je to pantominično na „Spazierhof-u“ se sprehajajočemu Heldu najprvo z roko miglaje, da ni pomilosčen in potem na vrat kazoč, da ga bodo zadrnili. Cigan, dasi vedno korajžen in na cesarjevo milost upajoč — sesedel se je vsled te pantomime iz strahu na tla. Dušovsko tolažbo je odklanjal do danes dosledno. Sedaj se je pa po mestu govorica razširila, da je po ob 9. uri se vršečem objavljenju potrjene obsodbe prišel k ciganu naš prošt, g. dr. Elbert in našel Heldu precej mirnega, v svojo usodo udanega. Obžaluje dosedanje odurno obnašanje, prosil je Held g. prošta, naj mu odpuste vsi, ki so ž njim sitnosti imeli in pa za — gosli, teh seveda ni bil. Jutri zgodaj bo spovedal cigana nekdanji nunski spovednik škofjeloški, sedanji tukajšnji kanonik g. Jeriha in potem nastopi cigan zadnjo pot.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu februarju 1900 uložilo je 295 strank 105.050 kron 85 vin., dvignilo pa 238 strank 77.290 kron 6 vin., 14 strankam izplačalo se je hipotečnih posojil 21.980 K. Stanje ulog iznaša 2.080.232 kron 78 vin., stanje hipotečnih posojil pa 1.329.573 kron 44 vin., in denarni promet 328.853 kron 40 vin.

Predrzen fant. Blizu postaje Račje je neki fant gledal skozi okno železniškega voza, ko mu je veter vrgel klobuk z glave. Ne da bi kaj premisljal, je fant skočil iz vlaka za klobukom in ga srečno ujel. Poškodoval se ni prav nič, tembolj se je pa začudil, ko so ga na Poljčanah radi tega predrznega skoka iz vlaka izročili orožnikom.

Samomor. V Hlevišču v logaškem okraju se je iz neznanih nagibov ustrelil 50letni pijaček Ivan Nagode.

Meteorologični mesečni pregled. Minoli mesec svečan je bil precej moker toda izvanredno mil. — Opazovanja na topomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 1°, ob dveh popoludne 6°, ob devetih zvečer 3°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 4°, za 4° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó povprek 730·0 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 6·0 mm pod normalom. — Mokrih dnij bilo je 17, padavina, dež in sneg, znaša 103·3 mm. — Med vetrovi sta jug in jugozapad daleč druge presegala.

* **Maks Halbe**, znani nemški dramatik, česar „Jugend“ je dandanes nekak vzor moderne drame in radi katere vživa Halbe največji ugled med mlajšimi nemškimi literati, je s svojo novo dramo „Das Tausendjährige Reich“ v Berolinu popolnoma propadel. Občinstvo je sikalo, in časopisje je dramo raztrgal. Vendar pa je drama genialno in duhovito pesniško delo. Kakor Sudermann, Hauptmann, Bahr in drugi nemški literarni pravaki je pogorel sedaj tudi Halbe. Gledališka tla so pač opolzla, da pada na njih tudi največji talent, ako nima sreče!

* **Obleganje mest.** Ladysmith je bil oblegan 118, Kimberley 123, Pariz 167, Sebastopol 327 in Chartum 341 dni.

* **Zviti Buri.** Kako si znajo Buri z zvijačo pomagati, dokazuje tudi ta-le slučaj: Buri so morali zapustiti neki hrib onstran Tugele. Ker pa je bil sovražnik že preblizu, da niso utegnili odpeljati večjega topa, so ga vrgli v neko jamo, vrgli nekaj zemlje vrhu topa ter postavili na kupec majhen križec. Zvijača se je obnesla. Angleži so res mislili, da je ondu pokopan mrtvec. Ko so se Angleži črez nekaj dni morali zopet umakniti s tistega hriba in so ga iznova zasedli Buri, je bil top še vedno pod križcem na varnem. Naglo so ga odkopali in ga mogli zopet rabiti proti sovražniku.

* **Angleške izgube v južnoafričanski vojni.** Londonski vojni urad je objavil listo dosedanjih angleških izgub v južno afričanski vojni. Lista sega do 24. februarja in kaže, da je bilo 198 častnikov ubitih, 494 ranjenih in 133 ujetih, nadalje je bilo 1748 mož ubitih, 5795 ranjenih in 3111 ujetih. Razen tega je vsled bolezni in ran umrlo 19 častnikov in 704 možje, ponesrečil se je 1 častnik in 17 mož, katere so poslali kot invalide domov. Angleži so torej izgubili 430 častnikov in 7807 mož. Po 24. februarju padli in ranjeni Angleži v to listino niso vsteti, a jih je zopet par sto.

* **Turška cenzura štrajka.** Turški in francoski listi v Carigradu so vedno pisali kako simpatično o Burih, a napadali Anglico. Zato se je angleški poslanik O'Connor pritožil. Šef turške cenzure je dobil ukaz, naj črta vse napade na Anglico, toda vsi cenzurni uradniki so izjavili, da odstopijo. Nato je šef demisioniral. Vlada pa je svoj ukaz preklicala in turška cenzura ima zopet mir. O'Connor pa ima zategadel hud — nahod!

* **Bogata dedčina — berača.** Parisko policijsko sodišče je obsodilo mlado perico Antonijo Mathieu na 3letno ječo, ker si je prisvojila 250.000 frankov, katere je našla v kotu skrite pri nekem beraču, za katerega je v zadnjem času skrbela. Berač je umrl brez oporoke, in perica si je vzela ves njegov skrit imetek. Toda berač je zapustil knjižico, v katero je natančno zabeleževal vse svoje dohodke in izdatke. To knjigo je policija našla in prijela perico.

* **Šola za — kandidatinje zakona.** Mrs. Louisa Williams, mlada gospa v Newyorku, ki je omožena že šest let ter je njen zakon „miren kakor tih jezero in vesel kakor mledo jutro“, je ustanovila šolo za zakon. V tej šoli se bodo poučevali mlađe deklice, ki se menjajo v kratkem omožiti. Poučevale se bodo v kuhanju, gospodarstvu, šivanju, odgajanju otrok, kako se hrani zdravje in lepota in kako je ravnat z morem. Glavni predmet pa bode: dolžnosti omožene ženske napram soprugu.

Knjizevnost.

— „Učiteljski Tovariš“. Št. 7. Vsebinska: Iz šole ven! — Po državnozborski volitvi na Goriškem. — Zmes. — Može li učitelj ostati u šolskoi sobi i za vrijeme pouka u vjerouauku? — Učiteljski pravnik. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Druževna kultura na Kavkazu. — Uradni razpis učiteljski služeb. — Listnica upravnista.

Telefonska in brzjavna poročila.

Novo mesto 3. marca. Cigan Held je bil danes zjutraj obešen. Ko so Heldu včeraj naznali, da je smrtna obsodba potrjena, in mu je g. svetnik Golja rekel, naj se pripravi na smrt, je dejal: „Saj ste me vi dosti dolgo pripravljali!“ Ko so Heldu potem prepeljali v zapor okrajnega sodišča, je vzkliknil: „Hudiča, bom zdaj tukaj?“ Ponoči je Held spal od 11. do 4. ure. Danes malo pred pol 8. uro predstavil se mu je krvnik Lang v ječi in mu je s črno svilnato vrvico zvezal roki. Točno ob pol 8. uri so ga odpeljali na dvorišče, kjer so bila postavljena vešala. Naprej sta šla dva orožnika, za njima kanonik Jeriha in za njim Held. Ob strani je šel ječar, oficijal Arh. Zadej sta bila spet dva orožnika. Ko je Held zagledal vešala, je usta malo zategnil, kakor da bi se hotel jokati, pa se ni jokal. Stopil je pod vešala. Ko sta ga krvnikova hlapca vzdignila, je rekel: „Moj Bog, k' nisem nikol' kriv“. Zadnje še ni bil čisto izgovoril, ko mu je bil krvnik že vrgel vrvico okoli vratu in jo zadrgnil. Hlapca sta ga potegnila za roke navzdol, krvnik pa mu je tiščal usta in oči skupaj in mu je malo zavil glavo. Vsa ta procedura je trajala 85 sekund. Srce mu je še bilo 12 minut in na to je zdravnik dr. Vavpotič konstatiral smrt. Ko je krvnik svoje delo končal je dejal predsedniku: „Herr Präsident, melde gehorsamst, ich habe mein Amt vollzogen.“ Truplo je viselo eno uro na vešalah, potem so ga sneli, položili v črno leseno krsto in ga odnesli v mrtvašnico na pokopališče, kjer so ga prišli ljudje gledat, dokler se ni izvršila obdukcija, pri kateri je prisostvoval tudi dr. Hoegler iz Ljubljane. Pri justifikaciji je bilo navzočih 50—70 oseb. Krvnik se je že danes popoldne vrnil v Ljubljano in se je tudi že odpeljal s svojima hlapcema na Dunaj. Svoje delo je krvnik, kakor pripovedujejo očividci, izvršil prav dobro.

Dunaj 3. marca. V današnji seji poslanske zbornice se nadaljuje razprava o vladni programatični izjavi. Poleg Peschke in Mengerja je govoril tudi Pacák, ki je obširno polemizoval z levičarskimi govorniki. **Dunaj** 3. marca. Podpredsedniško vprašanje se reši najbrž tako, da se

drugi podpredsednik Lupul odpove in da bo na njegovo mesto izvoljen dr. Žaček, v tem ko pride na mesto prvega podpredsednika zastopnik nemške levice.

Dunaj 3. marca. Prihodnja seja poslanske zbornice bo v sredo. Na dnevnem redu je predlog nemških nacionalcev, naj se obtoži Wittekovo ministarstvo radi rabe § 14.

Dunaj 3. marca. „Wien. Zeitung“ prijavlja imenovanje bivšega naučnega ministra grofa Bylandta na senatnim predsednikom extra statum pri upravnem sodišču na mesto finančnega ministra Böhm-Bawerka.

Dunaj 3. marca. „Deutsches Volksblatt“ javlja v današnjem jutranjem listu, da je novi občinski volilni red za Dunaj že sankcioniran in da se jutri razglasiti. Iz kroga ministrov se je na zadevno vprašanje odgovorilo, da je ta vest prenagliena.

Bruselj 3. marca. Transvaalsko poslaništvo razglaša, da Buri niso zapustili angleškega ozemlja vsled Crojneove kapitulacije, nego da je to bilo že prej dogovorjeno. Joubert je to že meseca oktobra priporočal Krügerju. Odločilni boj se šele začne. Roberts bo moral vsako pet zemlje plačati s potoki krvi. Poslaništvo je prepričano, da se Angleški ne posreči premagati Bure.

London 3. marca. Ujeti zapovednik Cronjeve artilerije, Albrecht, je po poročilu „Standarda“ povedal, da je v bitki pri Maggersfonteinu, kjer je lord Methuen sila vojaštva izgubil, stal proti angleški armadi samo 2000 Burov. Albrecht pravi, da je bila taktika angleških generalov blazna, dokler ni prevzel poveljstva Roberts. Albrecht je rekel, da občuduje Robertsova taktiko in pogum angleškega vojaštva, da pa bo vojna vzvila temu še jako dolgo trajala, ker imajo Buri še 75.000 mož na razpolaganje.

London 3. marca. Buri so pri Paaderbergu zavzeli 4 milje od Angležev močno pozicijo. Burov je tam kacihi 6000.

London 3. marca. Iz Kolensa se poroča, da so Angleži po zmagi pri Pietershillu našli za nasipi mnogo burških žen. Jedna je bila ustreljena, druga tako ranjena, da je kmalu potem umrla.

London 3. marca. Naknadno se poroča, da so Angleži pri Cronjevi armadi dobili samo dva topa.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Moll-ovo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utesnjuje, ako se nameže ž njim, kadar koga trga, zakaj to zdravilo vpliva na misice in živce kreplino in je zatorej dobro, da se priliva kopelom. Steklonica K 1·80 a. v. Po poštem povzetji posilja to zdravilo vsak dan lekarji A. Möll, c. in kr. dvor. založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom.

Povodom mnogih težkih želodčnih bolesti nastopajo mnogokrat navidezno neznanne indispozicije, javljajoče se samo po slabem prebavljanju ali telesnom zaprtji. Da se obvaruje teh posledic, treba je zaužiti sredstva, katera podpirajo prebavljanje ter isto mirno povsprešujejo. Najboljše sredstvo je že 30 let znani in splošno priznani Dr. Rose želodčni balzam iz lekarne B. Fragnerja v Pragi. Dobiva pa se tudi v drugih lekarnah, kakor je razvidno iz inserata.

Svetovna razstava v Parizu. Pred seboj imamo prospekt centralnega biroa Trocadero-društva, kojega generalni reprezentant za vse dežele je mejanordna žel. spl. v. vozna družba. Ta prospekt piše o svetovni razstavi v Parizu; zategljivo objavimo zanimivejše stvari, ki se tijoče družbi „Société Immobilière du Trocadero et de Passy“. Ta družba je posestnica večjih palač v Parizu, katere so narejene največ za čas svetovne razstave. V teh palačah bodo stanovali tisti ljudje, kateri običejno svetovno razstavo. Palača so opremljene z vsem komfortom, nudijo obiskovalcem največji luksus; istotako imajo subskribenti pravico za prost vstop k razstavi, prosto ogledovanje vseh zanimivosti v Parizu; do dnevnne vožnje po Parizu itd. itd. Subskribenti dobesed vsekodnevno vstopajo v palače, obiskovalci pa razstave ostane 7 dni v Parizu. Nadaljnja poročila daje družba Trocadero na Dunaju I. Kärnterring 9 (Grand Hotel). Vse to je razvidno iz inserata, katerega objavljamo na drugem mestu. Glede vožnih listkov v Pariz ne določuje prospekt družbe nič natančneje, ker si lahko izvoli vsak obiskovalce vožno črto po svoji volji, vendar se jamči potnikom največja udobnost pri zaračunanju voznih cen. Imenovani biro razpošilja na željo prospektne in daje potrebna pojasnil

Inteligentna oskrbnica

srednje starosti, veča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, dobra računarica, prijazna v občevanji z odjemalci, se proti dobrini plači vsprejme v večjo obrto.

Ponudbe pod "oskrbnica" na upravništvo "Slov. Naroda". (440-2)

L. Luser-jev obliž za turiste.

Priznano najboljše sredstvo proti kurjim očesom, žuljem itd. itd.

Glavna zaloge:
L. Schwenk-ova lekarna
Dunaj-Meidling.

Zahet-
vajte Luser-jev obliž za turiste po 60 kr.

Dobiva se v vseh lekarnah.
V Ljubljani: M. Mardetschläger,
J. Mayr, G. Piccoli. V Kranju:
K. Savnik. (38-9)

Najboljše berilo in darilo
je vsestransko kako pohvaljena

"Vzgoja in omika ali izvir sreče"

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati) (112-10)

ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri

Jožefu Valenčiču na Dunaju

III. Bez., Steingasse Nro. 9, I. Stock, Thür 10. Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrnilti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

oooooooooooo

FRAN OGRIZEK v Planini pri Rakeku

prodaja in odpošilja kot zastopnik neke prve mnogokrat odlikovane tvrdke v Istri, Izvrstna naravna

bela in črna vina, muškatelca, šilharja in refoško

po cenah od 16 do 24 gld., postavljeno voznine prosto na vsako železniško postajo na Kranjskem in v vsaki množini.

Za pristnost vin se jamči. Vzorci se na zahtevanje radovljivo poštnine prosto določijo. (246-6)

oooooooooooo

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

oooooooooooo

Ilustrovani katalogi na zahtevanje gratis in franko. (451-1)

oooooooooooo

naznanjata svojim častitim odjemalcem, da so došle dražestne novosti za spomladno in poletno sezono, isto tako v konfekcijah za dame in dekleta, kakor tudi za gospode in dečke, ter prosita za prav obilen poset.

oooooooooooo

Ilustrovani katalogi na zahtevanje gratis in franko. (451-1)

oooooooooooo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Joh. Puch & Comp., Gradič.

Zastopnik: Fran Čudem, trgovina s kolesi v Ljubljani. (427-1)

oooooooooooo

Styria kolesa

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

Styria kolo

so po vsakovrstnih cenah vedno v zalogi.

Ne samo najlegantnejše in najdražje, nego tudi

najprostrejše in najcenejše

se odlikuje po izborni konstrukciji, solidni izdelavi

in lahnem teku.

oooooooooooo

"STYRIA"-FAHRRAD-WERKE

Podpisani priporočam slav. občinstvu svojo veliko zalogu koles, posebno občeznana prava

Styria kolesa

s patentiranim krogličnem tečajem, najboljši in najsolidnejši sistem v l. 1900, jasno trpežna in lahko tekoča.

(123-15)

Vsi modeli so enotno zboljšani in poleg tega so tako znižane cene.

Pripomniti moram, da imam v zalogi edino le modele 1900, kajti vse prejšnje razprodal sem v jeseni pod svojo ceno, samo da mi bodo moč v sedanji sezoni le z letošnjimi modeli slavnemu občinstvu vstrežati.

Ceniki poštne prosti.

Filiala v Kamniku: Janko Pohlin.

Spoštovanjem

Franc Čuden, urar, na Velikem trgu nasproti rotovža.

Zalogna Šivalnih strojev.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvrsten **Portland-cement** v vedno jednakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote **daleč nadkrijajoči** dobroti; kakor tudi svoje priznano izvrstno **apno**.

Priporočila in spričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

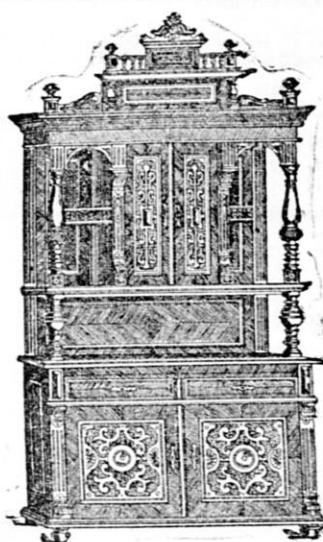
(2210-13)

— Dunaj, I., Maximilianstrasse 8. —

Založena 1847.

Založena 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS v Ljubljani

Zalogna in pisarna.

Turjaški trg št. 7

Tovarna s stroji:

Trnovski pristan št. 8-10

priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, zastore, preproge itd.

Oddelek za
zavarovanje naroda
Dunaj I.
Hoher Markt 9.

Akcijska zavarovalnica za življenje in rente.

Allianz

Generalni zastop za Štajersko in Koroško

Gradec, Ballhausgasse 1.

Po poročilu c. kr. „Wiener Zeitung“ od dne 12. junija 1898 doletela je „Allianzo“ velika čast, da si je Nj. Veličanstvo cesar plastično-grafični objekt ogladal in o posebnem uspehu „Allianze“ v zadevi zavarovanja naroda kakor o rapidnem napredovanju družbe. Najvišje priznanje izreklo ter imenoval zavarovanje naroda posebno važno podvetje.

Polno vplačani akcijski kapital 1,000,000 kron.

Rezerva premij dne 31. decembra 1897 2,617.773 kron.

L. 1897 se je na podlagi 1259 smrtnih slučajev izplačalo 398.378-90 kron. Od 1. 1890—

1897 se je izplačalo 1,654.378-16 kron.

Tedenska premija od 10 vinarjev više.

Neizpremenljiva premija. — Plačevanje v dokladah niso dovoljena. — Stroške za zdravniško preiskovanje, vse pristojbine kolekov in pobotnice za premije plača družba.

V slučajih smrti se zavarovana svota takoj in polno izplača, če je šest mesecev preteklo od časa zdravniškega preiskovanja.

Če je zavarovani v svojem ali izven svojega delokroga ponesrečil ter umrl, tedaj ni to samo na sebi vzrok, da bi zavod ne plačal zavarovane svote.

Če je zavarovanje trajalo celo tri leta, se izplača v slučaju samomora celo zavarovana svota.

Če tri leta minejo, mogoče je dobiti posojilo z 5% obresti.

Po treh letih dobe se, ako se premije ne plačujejo nadalje, police brez premij.

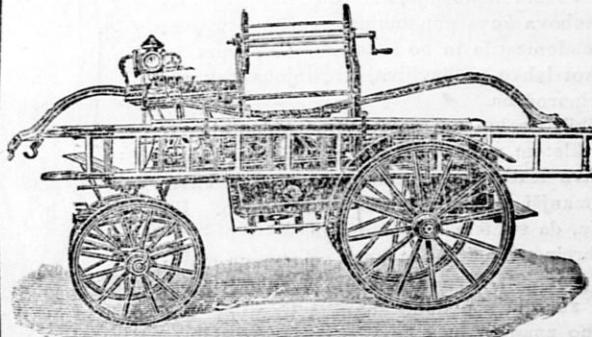
Če je polica radi neplačanja premije svojo veljavno izgubila, mogoče je, da se zopet v teku jednega leta obvezlavi, ako je zavarovanec popolnoma zdrav.

Zavarovanje dosmrtno in na doživetje. — Zavarovanje mladostnih osob. — Zavarovanje otrok. (117-8)

Glavni zastop za Kranjsko: v Ljubljani, Florijanske ulice št. 3.

Zastopniki se iščajo za vse kraje na Kranjskem in na svoje ponudbe pošljejo gorenji agentura.

Prva slovanska c. kr. priv. tovarna ognjegasnega orodja

kakor: brizgalnic najnovejše konstrukcije, s sesalno in tlacično odprtino na obeh straneh ter s patentom proti zmizlini, parnih strojev, cevij, čelad in pasov, kmetijskih strojev in peronospera brizgalnic itd.

R. A. Smekal

Czech-Moravsko Smichov-Praga podružnica v Zagrebu

priporoča slavnim ognjegasnim društvom, kmetijskim podružnicam ter zasebnikom svojo bogato zalogu. — Cene brez konkurenca. — Ugodnosti izvanredne dovoljene. — Uzorci in ceniki brezplačno. — Ustmeni pogovori na zahtevo. — Pošiljatve franko na vsak kolodvor.

Z velespoštovanjem (391-2)

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Zahtevajte vselej Maršner-ov

češki kakao češko čokolado

ki ga imenitni zdravniki priznavajo za najboljšega, in

ki je tujim izdelkom vsaj jednaka, ako jih ne prekosí. (371-3)

A. Maršner, Praga, Kral. Vinohrady.

Na prodaj v Ljubljani imajo: Jos. Šumi, R. Petrič, Ph. Novotny, Ivan Ježačin; v Mariبورu: J. Pelikan; v Celji: F. Jakovič, Ivan Vrečko.

Št. 559.

Razglas.

(431-1)

Pri občnem zboru „Prve dolenjske posojilnice v Metliku“, registravane zadruge z neomejenim poroštvo, dne 25. februarja 1900 leta, se je računski sklep z bilanco za štiriindvajseto gospodarsko leto 1899 sledi potrdil.

A. Bilanca.

Imetje	Znesek		Dolgovi	Znesek
	krone	hl		
1 Gotovine konec leta 1899 . . .	20123	76	1	536 deležov po 36 kron
2 Vrednost dveh srček	56	—	2	Rezervni zaklad
3 Vrednost v državnih papirjih . .	14000	—	3	Hranilne vloge
4 Posojila na posestva po 5% . . .	217656	94	4	Za leto 1900 vsprejete obresti . . .
5 " menice " 6%	416812	62	5	Čisti dobiček
6 " menice " 5%	114909	10		
7 " menice " 6%	175355	32		
8 Zaostale obresti	22083	58		
9 Vrednost zemljišč v Bubnjarcih . .	19090	50		
10 " hiš st. 15 in 100 v Metliki . .	9894	—		
11 " hiš st. 15 in 100 v Metliki . .	19200	—		
12 Iventar	133	30		
	Skupaj . . .	1029318	12	Skupaj . . .
				1029318

B. Denarni promet.

Dohodki	Znesek		Izdatri	Znesek	
	krone	hl			
1 Gotovine koncem leta 1898 . . .	6937	52	1 Nazaj plačani deleži	108	
2 Hranilne vloge	335156	50	2 Nazaj plačane hranilne vloge . .	256651	
3 Nazaj plačana posojila	631616	66	3 Nazaj plačane obresti	4379	
4 Vplačane obresti	46399	98	4 Dovoljena posojila	730670	
5 Razni dohodki	4184	16	5 Razni izdatki	1988	
	Skupaj . . .	1024294	82	6 Upravni stroški	2770
				7 Popravek poslopija	422
				8 Za dobrodelne namene	739
				9 Razni davki	3995
				10 Dobrčka društvenikom	2443
				11 Gotovine koncem leta 1899	20126
				Skupaj . . .	76

V tekočem letu je bil promet ta le:

Vseh dokodkov je bilo 1024294 K 82 h

vseh izdatkov pa 1024294 . 82 .

toraj skupaj denarni promet 2048589 K 64 h

Zadruga obstala je konec leta 1899. iz 277 društvenikov, izstopili so 3 (tri) društveniki in prislopi nobeden.

Društvenih deležev bilo je konec 1899. leta 536, nazaj plačani so bili tri deleži in vplačan nobeden.

To se p. n. gg. društvenikom objavi z dostavkom, da je račun in bilanca v občinski pisarni v Metliki od danes do 15. dne tega meseca vsakomur na vpogled.

Ravnateljstvo I. dolenjske posojilnice v Metliki

dne 1. marca 1900.

Otmar Sturm l. r.

blagajnik

Leopold Gangl l. r.

ravnatelj

Janez Požek l. r.

kontrolor

Frane Jutraž l. r.

odbornik

Frane Schönbrun l. r.

odbornik

A black and white advertisement from a newspaper. The top banner reads "Pod Trančo št. 2." The main text area features a large, bold, diagonal banner across the middle with the word "klobukov" in a stylized font. Above this banner, the text "9 Veliko zalogo" is visible. Below the banner, the name "J. Soklič." is written in a large serif font. The bottom banner reads "Pod Trančo št. 2." The left margin contains the text "Najnižje cene." and the right margin contains "Najnižje cene." The entire advertisement is framed by decorative borders at the top and bottom.

A. KUNST
Ljubljana, Židovske ulice štev. 4.
Velika zaloga obuval
lastnega izdelka za dame, gospode in otroke
je vedno na izberu.
Vsakeršna naročila izvršujejo se točno in
po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in
zaznamenujejo. Pri zunanjih naročilih bla-
govoli naj se vzorec vposlati. 9

Josip Reich

likanje sukna, barvarija in kemična spiralnica

**Ign. Fasching-a v dove
9 ključavničarstvo**

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)
priporoča svojo bogato zalogu

št edilnih ognjišč

najpriprostejših kakor tudi najfinjejših, z žolto
medjo ali mesingom montiranih za obklade z
pečnicami ali kahlami. **Popravljanja hitro in
po ceni.** Vnanja naročila se hitro izvrše.

Avgust Repič, sodar
Ljubljana, Kolizejske ulice štev. 16
(v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne
 sode
po najnižjih cenah. 9
Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Svilnato blago
največja izber in najnovejše
črno in barvasto, za cele
obleke in bluze
priporoča 9
Alojzij Persché
Pred škofijo št. 22, poleg mestne hiše.

Drug natis
brošurice
„Izgubljeni Bog!“
je izšel

Pleskarska in lakirarska obrt | Kot glavni, ozziroma generalni
A. Bricel * * * *
F. Oražem & * * * *
I. Karhan * * * *

Lepo belo apno

Lepa
moseňna soha je kahinot

30 Florjanske ulice 30
SE PRIPOROČA SPOŠT. OBČINSTVU
ZA IZVRŠITEV VSEH DEL PO NAJ-
NIŽJI CENI. (254-5)

Uradno dovoljena (444)
posredovalnica stanovanj in služeb

MESEČNA SODA III Kabinet
z lepim razgledom na Sv. Jakoba trg in s posebnim vhodom, meblovana ali nemeblovana, ~~se~~
takoj po nizki ceni odda v Rožnih ulicah št. 15.

**SE PRIPOROCA SPOST. OBCINSTVU
ZA IZVRŠITEV VSEH DEL PO NAJ-
NIŽJI CENI.** ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ (254—5)

Vpraša naj se pri lastniku nise **Karol Lenče-tu** v Lavci pri Ljubljani ali pri gospodu **Vismajer-ju**, gostilničarju „**pr Lozarju**“.
(438-2)

Dr. Rose halzam Naroda". (411-3)

V imenovani gostilni se tudi točijo
najboljša naravna kranjska,
štajerska in hrvatska vina
v lokaluu in čez ulico ter se posebno priporočajo

B.FRAGNER-ja v Pragi
je že več kakor 30 let občno znano domače zdravilo slast vzbujujočega, prehodnega nezaobiljivega in milo odraža za želodec iz lekarne

Varst. znamká: **Sidro.**

LINIMENT CAPSICI COMP.

iz Richter-jeve lekarne v Pragi
priznano izbornno, boleđine tolažeče
mazilo; po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobiva
v vseh lekarnah. Zahtevati naj se blagovoli to
splošno priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvirnih steklenicah z našo var-
stveno znamko „Sidro“ iz Richter jeve le-
karne in sprejme naj se iz opreznosti
le take steklenice kot pristne, ki
imajo to varst. znamko.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elizabete cesta 5. (2006-21)

Compagnie Générale Transatlantique

francoska prega z brzimi poštнимi parobrodi Basel-Pariz-Havre-New York.

Vožna cena v III. razredu iz Basela v New York **80 (osemdeset) gld.**

Prihodnje odplutbe:

iz Basela	8. februvarja,	iz Havra	10. februvarja	parobrod	„La Touraine“	
” ”	15.	” ”	” ”	17.	” ”	„La Normandie“
” ”	22.	” ”	” ”	24.	” ”	„La Bretagne“
” ”	1. marca	” ”	” ”	3. marca	” ”	„L’ Aquitaine“
” ”	8.	” ”	” ”	10.	” ”	„La Gascogne“
” ”	15.	” ”	” ”	17.	” ”	„La Touraine“

Za sklepanje pogodb se priporoča (235-10)

Zwilchenbart, 9 Centralbahnhplatz, nasproti kolodvora, Basel (Švica).

An advertisement for Fernolendt black ink. On the left, there is a black and white illustration of a man in a striped shirt and vest, sitting at a desk and writing with a pen. To his right is large, bold text: "Najboljše črnilo svetá!". Below this, smaller text reads: "Kdor hoče obutalo ohraniti lepo bleščeče in trpežno, naj kupuje samo Fernolendt čreveljsko črnilo za svetla obutala samo". To the right of the main text is the year "(1996—17)". Below the main text, it says "Fernolendt crème za naravno usnje." At the bottom left is a circular seal with a stylized design. The text "Dobiva se" is above the seal, and "C. kr. priv. povsodi." is to its right.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom >Kathreiner<.